

گذری بر :
جرایم علیه امنیت و نظم اقتصادی
و اجتماعی کشور

تألیف:

دکتر مهدی سامعی

عضو هیأت علمی دانشگاه وکیل پایه یک دادگستری

مجمع علمی و فرهنگی مجد

سرشناسه : سلیمی، مهدی،
 عنوان و نام پدیدآور : گذری بر جرایم علیه امنیت و نظم اقتصادی و اجتماعی کشور/
 تألیف مهدی سلیمی.
 مشخصات نشر : تهران: مجد، ۱۳۹۶.
 موضوع : جرم‌شناسی -- ایران -- جنبه‌های اجتماعی
 موضوع : Criminology -- Iran -- Social aspects :
 موضوع : جرم‌شناسی -- ایران -- جنبه‌های اقتصادی
 موضوع : Criminology -- Iran -- Economic aspects :
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۱۹۳-۸۹۵-۵
 شماره کتابشناسی ملی : ۵۱۰۵۵۹۱
 رده بندی دیویی : ۳۶۴/۹۵۵
 ده بندی کتبی : HV ۶۰۲۲/۹۸۱۳۹۶
 وضعیت فهرست نویسی : فیا

هرگونه تکثیر کامل یا قسمتی از کتاب بدون اجازه پدیدآورنده، یا ناشر خلاف قانون، شرع و اخلاق است.
 موارد تصحیف یا حذف فتر مرکزی «مجد» گزارش فرماید.

گذری بر: جرایم علیه امنیت نظم اقتصادی و اجتماعی کشور

تألیف: مهدی سلیمی

انتشارات مجد

چاپ اول : ۱۳۹۸
 تعداد نسخه ۵۰۰

حق چاپ محفوظ و منحصر «مجد» است.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۹۳-۸۹۵-۵

ISBN: 978-600-193-895-5

دفتر مرکزی مجد:

تهران، میدان انقلاب، تقاطع خیابان منیری جاوید و شهدای ژاندارمری، پلاک ۵۷

تلفن و دورنگار: ۶۶۴۹۵۰۳۴ - ۶۶۴۱۲۰۷۸ - ۶۶۹۶۳۳۸۶

فروشگاه مرکزی: تقاطع خیابان منیری جاوید و شهدای ژاندارمری، پلاک ۵۹

تلفن: ۶۶۴۰۹۴۲۲ - ۶۶۴۸۶۸۷۴

www.majdlaw.com

E-mail: info@majdlaw.com

کانال رسمی انتشارات مجد در تلگرام: @majdlaw

فهرست مطالب

پیشخوانی.....	۱۰
بخش اول: جرایم علیه امنیت کشور.....	۱۱
فصل اول: جرایم علیه امنیت کشور مستوجب حد.....	۱۲
مبحث اول: محاربه.....	۱۲
گفتار اول: عناصر تشکیل دهنده جرم محاربه.....	۱۲
الف. عنصر قانونی.....	۱۲
ب. عنصر مادی.....	۱۵
ج. عنصر روانی.....	۱۹
گفتار دوم: مجازات محارب.....	۱۹
مبحث دوم: افساد فی الارض.....	۲۲
گفتار اول: عناصر تشکیل دهنده جرم افساد فی الارض.....	۲۳
الف. عنصر قانونی از ماده ۲۸ و ۳۰ م.ا.ج.....	۲۳
ب. عنصر مادی.....	۲۵
گفتار دوم: مجازات جرم افساد فی الارض.....	۲۶
گفتار سوم: بررسی نقاط اشتراکی و افتراقی جرم محاربه و افساد فی الارض.....	۲۷
الف. نقاط اشتراک.....	۲۷
ب. نقاط افتراق.....	۲۷
گفتار چهارم: بررسی تروریسم با مباحث افساد فی الارض.....	۲۸
الف. پیشینه تروریسم.....	۲۸
ب. مفهوم جدید تروریسم بعد از سال ۱۹۰۰ (تفاوت).....	۲۹
ج. تعریف حقوقی از تروریسم.....	۳۰
د. تروریسم در حقوق جزای ایران.....	۳۱
ه. دو رویکرد در خصوص جرم انگاری تروریسم.....	۳۱
و. برعهده گرفتن مسئولیت حادثه ناشی از تروریسم.....	۳۲
ح. انواع تروریسم.....	۳۲
گفتار پنجم: بررسی تروریسم با جرم سیاسی.....	۳۴
الف. تعریف جرم سیاسی.....	۳۴
ب. ضوابط جرم سیاسی.....	۳۴
ج. قانون جرم سیاسی.....	۳۵
مبحث سوم: جرم بغی.....	۳۷

۳۷	گفتار اول: عناصر تشکیل دهنده جرم بغی
۳۷	الف. عنصر قانونی
۴۰	ب. عنصر مادی
۴۴	ج. عنصر روانی
۴۵	گفتار دوم: مجازات جرم بغی
۴۵	گفتار سوم: مقایسه جرم بغی با جرم محاربه
۴۶	فصل دوم: جرایم علیه امنیت کشور مستوجب تعزیر
۴۶	مبحث اول: جاسوسی
۴۶	گفتار اول: تعریف جاسوسی
۴۷	گفتار دوم: مصادیق جاسوسی
۴۸	الف. جاسوسی توسط نظامیان
۴۹	ب. جاسوسی توسط افراد غیرنظامی
۵۸	مبحث دوم: تبلیغ علیه نظام موضوع ماده ۵۰۰ قانون تعزیرات
۵۸	گفتار اول: عنصر قانونی
۵۸	گفتار دوم: عنصر مادی
۵۸	الف. رفتار مجرمانه
۵۹	ب. شرایط و اوضاع و احوال
۶۰	مبحث سوم: همکاری با دولت‌های متخاصم خارجی
۶۲	مبحث چهارم: جرایمی که به صورت اجتماع ارتکاب مییابد
۶۲	گفتار اول: تشکیل یا اداره جمعیت و احزاب ممنوعه
۶۲	الف. عنصر قانونی
۶۳	ب. عنصر مادی
۶۴	ج. عنصر روانی جرم
۶۵	گفتار دوم: اجتماع و تبانی برای ارتکاب جرم
۶۶	مبحث پنجم: جمعآوری اطلاعات طبقه‌بندی شده
۶۷	مبحث ششم: تهدید به بمبگذاری
۶۷	گفتار اول: عناصر تشکیل دهنده جرم
۶۷	الف. عنصر قانونی
۶۸	ب. عنصر مادی
۷۰	ج. عنصر روانی
۷۱	مبحث هفتم: تحریک مردم به جنگ و کشتار
۷۱	گفتار اول: عناصر تشکیل دهنده جرم
۷۱	الف. عنصر قانونی

۷۲	ب. عنصر مادی جرم
۷۲	ج. عنصر روانی جرم
۷۲	مبحث هشتم: سوء قصد و اهانته به مقامات سیاسی و مقدسات
۷۲	گفتار اول: سوء قصد به مقامات سیاسی کشور
۷۲	اول. (سوء قصد به جان رهبر و رؤسای قوای سهگانه و مراجع تقلید)
۷۳	دوم. (سوء قصد به مقامات سیاسی خارجی)
۷۴	گفتار دوم: اهانته به مقدسات و مقامات
۷۴	الف. اهانته به مقدسات
۷۷	ب. اهانته به مقامات
۸۱	بخش دوم: جرایم علیه نظم اقتصادی کشور
۸۱	فصل اول: پول فبی
۸۱	مبحث اول: نهی از نهی که تقلبی
۸۱	گفتار اول: عنصر قانونی
۸۲	گفتار دوم: عنصر مادی
۸۲	الف. رفتار مجرمانه
۸۲	ب. شرایط و اوضاع و احوال
۸۳	ج. نتیجه
۸۳	گفتار سوم: عنصر روانی
۸۳	مبحث دوم: جعل اسکناس
۸۳	گفتار اول: عنصر قانونی
۸۴	الف. تعریف جعل اسکناس و اوراق بهادار
۸۴	ب. مواد قانونی
۸۴	گفتار دوم: عنصر مادی
۸۴	الف. مرتکب جرم
۸۴	ب. فعل مرتکب
۸۵	ج. موضوع جرم
۸۵	گفتار سوم: عنصر روانی
۸۵	فصل دوم: ربا و احتکار
۸۵	مبحث اول: ربا
۸۵	گفتار اول: عنصر قانونی
۸۶	گفتار دوم: عنصر مادی
۸۶	الف. رفتار مجرمانه

- ۸۶ ب. شرایط و اوضاع و احوال
- ۸۷ ج. نتیجه
- گفتار سوم: عنصر روانی: در تحقق جرم ربا، احراز سوء نیت، مرتکب ضروری
- ۸۷ است.
- ۸۷ مبحث دوم: احتکار
- ۸۷ گفتار اول: عنصر قانونی
- ۸۷ الف. ماده قانونی
- ۸۸ ب. تعریف احتکار
- ۸۸ مبحث دوم: عنصر مادی
- ۸۸ الف. رفتار مجرمانه
- ۸۹ ب. شرایط و اوضاع و احوال
- ۹۱ گفتار دوم: عنصر روانی
- ۹۳ بخش سوم: جرایم علیه نظم اجتماعی
- ۹۳ فصل اول: جعل و تزویر سوء استفاده از سند مجعول
- ۹۳ مبحث اول: جعل و تزویر
- ۹۴ گفتار اول: عنصر قانونی
- ۹۶ گفتار دوم: عنصر مادی
- ۹۶ الف. رفتار مجرمانه
- ۱۰۱ ب. شرایط و اوضاع و احوال
- ۱۰۳ ج. نتیجه
- ۱۰۴ گفتار سوم: عنصر روانی
- ۱۰۵ مبحث دوم: سوء استفاده از سند مجعول
- ۱۰۵ گفتار اول: عنصر قانونی
- ۱۰۶ گفتار دوم: عنصر مادی
- ۱۰۶ الف. رفتار مجرمانه
- ۱۰۷ ب. شرایط و اوضاع و احوال
- ۱۰۷ ج. نتیجه
- ۱۰۷ گفتار سوم: عنصر روانی
- ۱۰۸ فصل دوم: رشا و ارتشاء
- ۱۰۸ مبحث اول: ارکان تشکیل دهنده جرم
- ۱۰۸ گفتار اول: رکن قانونی
- ۱۰۸ الف. تعریف ارتشاء و مستندات فقهی آن

۱۱۰.....	ب. مواد قانونی
۱۱۱.....	گفتار دوم: رکن مادی
۱۱۱.....	الف. سمت مرتشی
۱۱۲.....	ب. سمت راشی
۱۱۲.....	ج. موضوع جرم
۱۱۲.....	د. فعل مرتکب
۱۱۳.....	گفتار سوم: رکن معنوی
۱۱۳.....	مبحث دوم: مجازات و لواحق آن
۱۱۳.....	گفتار اول: مجازات راشی و مرتشی
۱۱۳.....	الف. مجازات مرتشی
۱۱۴.....	ب. مجازات راشی
۱۱۴.....	گفتار دوم: موارد عاقبت راشی از مجازات و شروع به جرم ارتشاء
۱۱۷.....	منابع و مأخذ

پیشخوانی

گردآورنده این اثر، بر آن بوده است تا در اندازه‌های توش و توان خویش، در عرصه‌ی حقوق کیفری اختصاصی سه، به نگارش متن درسی بپردازد که بر پایه سر فصل‌های وزارت علوم و سازمان مرکزی دانشگاه آزاد اسلامی باشد. به خوبی می‌دانیم که مباحث حقوق جزای اختصاصی، بیش از هر رشته دیگری در معرض تغییر و تحول است. لذا اساساً، منتهی قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ و قانون تعزیرات مصوب ۱۳۷۵ و قوانین خاص دیگر، این قانون جرایم رایانه‌ای مصوب ۱۳۸۸ و قانون جرایم سیاسی مصوب ۱۳۹۵ این نوشتار آماده شد.

بر همین اساس، نه تنها حاضر در سه بخش؛ به تبیین جرایم علیه امنیت کشور، جرایم علیه نظم اقتصادی و جرایم علیه نظم اجتماعی می‌پردازد و گردآورنده تلاش دارد به سیاق رایج درس حقوق کیفری، عده‌ای مجرمانه را از منظر ارکان قانونی، مادی و روانی به زبانی ساده، در اختیار خوانندگان ویژه دانش‌جویان عزیز، قرار دهد.

وظیفه خود می‌دانم که از تلاش‌های مددانه همکاران محترم انتشارات مجد جناب آقای سلیمانی و خانم یوسفی و بالاخص مدیریت محترم انتشارات مجد جناب آقای دکتر سید عباس حسینی نیک که انتشار این کتاب را به سرانجام رساندند کمال تشکر و قدردانی را داشته باشم.

فرجام سخن این که، به این امر باور دارم که کار بشری بدون عیب و نقص نیست. امید که این نوشته مورد توجه دانشجویان عزیز، وکلا و قضات گرامی قرار گیرد و از هر نقد منصفانه و اندرز مشفقانه بهره برده و از تمام عزیزانی که نکات اصلاحی دارند، کمال تشکر و قدردانی را دارم.